

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

13.07.2013

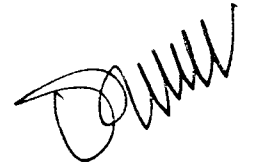
Sayı : 64272063- 610 - 2402
Konu :Yazılı Soru Önergesi (7-28287)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :TBMM Başkanlığının 26.07.2013 tarih ve 43452547-120.07-135492 sayılı yazısı.

Batman Milletvekili Sayın Ayla AKAT ATA'nın tarafıma tevcih ettiği 7/28287 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü'nden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :
Önerge Cevabı (2 Sayfa)

**BATMAN MİLLETVEKİLİ SAYIN AYLAK AKAT ATA'NIN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/28287)****Soru 1:**

Batman İli sınırları dahilinde yapılan petrol arama ve sondaj çalışmaları ile açılan ve üretim yapan kuyulardan kaynaklı önemli çevre sorunları yaşanmaktadır.

Türkiye'de 1948 yılında petrolün bulunduğu ilk dağ olarak bilinen ve Batman'da bulunan Raman Dağı zirvesindeki Yakıtlı Köyü ve çevresi petrol atıkları dolayısıyla çevre kirliliği yaşamaktadır. Bölgede bulunan STK'ların dile getirdiği üzere, günde yaklaşık 6 bin varil petrol üretiminin yapıldığı Raman Dağı'nda çıkarılan petrolün atıkları vadi ve derelere akıtılmaktadır. Yakıtlı Köyü'nde bulunan meranın tamamen petrol sahasına dönüştüğünü belirten Yakıtlı Köyü sakinleri de köyün içerisinde bile onlarca petrol kuyusunun bulunduğunu ve bu kuyuların köylü için tehlike saçtığını dile getirmektedirler. 260, 262, 263 ve 267 numaralı petrol kuyularına ait atıkların bulunduğu göletlerin kapatılması için defalarca girişimde bulunduklarını, TPAO gibi büyük bir kuruluşla iç içe yaşadıklarını fakat TPAO'nun yarattığı çevre kirliliğine yönelik hiçbir tedbir almadığını iddia eden köylüler, şikâyetlerine yönelik de hiçbir uygulamanın yapılmadığını dile getirmektedirler.

Bu bağlamda;

-Petrol üretiminin yapıldığı sahalarda yeterli güvenlik önlemlerinin alınmadığı durumlarda çevre kirliliğinin yaşandığı açık bir gerçektir. 2000-2013 yılları arasında Batman İli'nde TPAO'dan kaynaklı çevre kirliliği oluştuğuna dair yapılan kaç şikâyet bulunmaktadır?

Cevap 1:

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü (TPAO) faaliyetleri sırasında çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla bütün önlemler alınmaktadır. Şikâyet konu olan çevre kirliliklerinin nedeni ham petrol boru hatlarında korozyon veya hırsızlık amaçlı boru hatlarına dışarıdan yapılan müdahalelerden kaynaklanmaktadır. Üçüncü şahısların arazilerinde meydana gelen kirliliklerde, arazi kullanıcıları tarafından TPAO Batman Bölge Müdürlüğü'ne ürün ve diğer zararların karşılanması için dilekçe verilmesi durumunda, zarar ödemeleri "Tehlikeli Maddeler Mali Sorumluluk Sigorta" ile "Üçüncü Şahıslara Verilen Zararlarla İlgili Mali Sorumluluk Sigorta" kapsamında sigortadan, sigorta kapsamına girmiyor ise düzenli olarak toplanan "Bölge Çevre Komisyon Toplantısı"nda değerlendirilmek sureti ile ödenmektedir.

Soru 2:

Batman'da çevre kirliliğine neden olan ve TPAO'dan kaynaklandığı tespit edilen çevre sorunları nelerdir? Tespit edilen bu sorunların önlenmesine yönelik TPAO tarafından yapılan çalışmalar nelerdir?

Cevap 2:

Batman'da TPAO faaliyetleri sonucu ortaya çıkan veya çıkabilecek sorunlar ile TPAO tarafından bu sorunların önlenmesine yönelik yapılan çalışmalar aşağıda belirtilmiştir.

a) Sondaj Çamuru; Bütün Dünya'da olduğu gibi TPAO ham petrol arama sondaj faaliyetleri sırasında ortaya çıkacak sondaj sıvıları ve kesintilerin geçici olarak depolanması amacı ile mud-pit denilen çamur çukurları açılmaktadır. Sondaj sıvılarının yeraltına geçmesini önlemek amacı ile mud-pit tabanı jeomembran denilen geçirimsiz malzeme ile kaplanmaktadır. Mud-pit havuzlarında biriken sondaj sıvıları, tankerler aracılığı ile çekilerek Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (PIGM)'nden deşarj izni alınmış enjeksiyon kuyularına deşarj edilmektedir. Deşarj işlemi, yer altı tabakalarından izole edilmiş olan rezervuar seviyelere yapılmakta olup, yerüstü veya yer altı sularına deşarj söz konusu değildir. Bu şekilde atık sıvıların çevresel koşulları olumsuz yönde etkileme ihtimali ortadan kaldırılmıştır. Kuyulara basılamayacak durumdaki sondaj çamurları ise, iş makineleri ile lokasyon alanındaki beton alana serilerek buharlaşma ve kurumaya bırakılmakta, gerektiğinde kireçle karıştırılarak nötralizasyon ve stabilizasyon işlemi

**BATMAN MİLLETVEKİLİ SAYIN AYLA AKAT ATA'NIN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/28287)**

yapılarak tamamen zararsız hale getirilmekte ve mud-pit tamamen kapatılmaktadır. Bu işlem "Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği" madde 18'e uygun olarak gerçekleştirilmektedir. Kuyuda üretim yapılacak ise, işletme sırasında değişik nedenler ile kuyu başından olabilecek sızıntıların çevreye zarar vermemesi için de lokasyon alanına uygun büyüklükte tabanı geçirimsiz, insan ve diğer canlıların içine düşmemesi içinde etrafına tel örgü çekilmiş beton havuzlar yapılmaktadır. Çeşitli nedenlerle olabilecek sızıntılar beton havuza akmakta, daha sonra özel ekipmanlar vasıtası ile havuzda biriken petrol döküntüleri geri kazanılmaktadır. Bu sayede hem çevre kirliliğinin önüne geçilmekte, hem de petrol ekonomik değer olarak geri kazanılmaktadır. 2004 yılından bu yana 602 adet beton havuz yapılmıştır.

b) Üretim Atık Suyu; Üretilen ham petrolden ayrılan atık suların tamamı, Dünyadaki örneklerine benzer şekilde ait olduğu rezervuar seviyesine, PİGM'den izin alınan enjeksiyon kuyularına basılmaktadır. Bu şekilde üretim atık sularının çevresel koşulları olumsuz yönde etkileme ihtimali ortadan kaldırılmaktadır.

c) Boru Hatları; Ham petrolün boru hatları ile taşınması sırasında meydana gelebilecek, arızalar, kazalar ve kötü niyetli kişilerin hatlara dışarıdan müdahalesi sonucunda kontrolsüz olarak petrol döküntüleri oluşabilmektedir. Bu durumda yerinde ıslah imkanı olan alanlarda 2005 yılından beri Batman Bölge Müdürlüğünde uygulanan bioremediasyon yöntemi ile toprak taşınmadan kirliliğe müdahale edilerek toprak ıslahı sağlanmaktadır. Yerinde ıslah imkanı olmayan alanlarda ise iş makinası ile toprak kazılarak bertarafa gönderilmekte veya daha sonra bertarafa gönderilmek üzere geçici depolama alanına götürülmektedir.

d) Atık Yağlar; Batman Bölge Müdürlüğümüz faaliyetleri sırasında oluşan atık yağlar, Çevre ve Orman Bakanlığı'ndan alınan 21.03.2007 tarih ve 200-006571 sayılı özel izin doğrultusunda % 0.01 oranında ham petrole karıştırılarak geri kazanılmaktadır. Sondaj kulelerinde ortaya çıkan atık yağlar ise, mevzuatta belirtilen lisanssız araçlarla taşıma limitleri dahilinde kapalı sızdırmaz kaplarla kendi araçlarımızla üretim sahalarına taşınarak petrole karıştırılmak suretiyle geri kazanılmaktadır.

e) Slaçlar; Üretim tanklarının dibinden alınan tank slaçları, "Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği", "Atık Üreticisinin Yükümlülükleri" başlıklı 9 uncu Maddesinde yer alan hususlara uygun olarak dizayn edilmiş, "Geçici Depolama Alanları"nda depolanmakta ve sonrasında bertaraf ve geri dönüşüm için lisanslı firmalara verilmektedir.

Soru 3:

Yakıtlı Köyü sakinleri, köy havzası içinde yer alan 260, 262, 263 ve 267 numaralı petrol kuyularına ait atıkların bulunduğu göletlerin kapatılması için konuyla ilgili yetkisi bulunan Raman Kamp Şefliği'ne defalarca başvuruda bulunduklarını fakat herhangi bir düzenlemenin yapılmadığını belirtmişlerdir. Köy havzası içinde yer alan ilgili numaralı atık göletlerinin çevrede açık bir şekilde bulunması "Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği"ne uygun mudur? Eğer uygun değil ise konuyla ilgili TPAO'ya uygulanan herhangi bir yaptırım bulunmakta mıdır?

Cevap 3:

TPAO tarafından yapılan sondaj faaliyetleri sonrasında, sondaj öncesi açılan mud-pitlerin içindeki sıvılar tankerler aracılığı ile çekilerek Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nden (PİGM) izin alınmış enjeksiyon kuyularına basılmakta, kuyulara basılamayacak durumdaki sondaj çamurları ise, iş makineleri ile lokasyon alanındaki beton alana serilerek buharlaşma ve kurumaya bırakılmakta, gerektiğinde kireçle karıştırılarak nötralizasyon ve stabilizasyon işlemi yapılarak tamamen zararsız hale getirilmekte ve mud-pit tamamen kapatılmaktadır. Raman-260,262,263 ve Raman-267 nolu lokasyonlarda bulunan mud-pitlerde aynı şekilde tamamen kapatılmıştır. Bu işlem "Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği" madde 18'e uygun olarak gerçekleştirilmektedir.

**BATMAN MİLLETVEKİLİ SAYIN AYLAK AKAT ATA'NIN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/28287)**

Soru 4:

TPAO'nun atık göletlerin kapatılmasına yönelik çalışmaları bulunmakta mıdır? Petrol üretim sahalarında yer alan atık göletlerinin sayısı kaçtır? Bu göletlerden kaç tanesi kapatılmıştır?

Cevap 4:

TPAO tarafından Batman'da bugüne kadar 646 adet sondaj yapılmış olup, sondaj öncesi her kuyuda bir mud-pit yapılmıştır. Bu mud-pitlerin 637 adedi tamamen kapatılmıştır. Geri kalan mud-pitlerin bir kısmında faaliyet devam etmekte, diğerleri ise yapılan kapatma çalışmaları kapsamında yer almaktadır. Sondaj çalışmaları tamamlanan mud-pitler için kapatma çalışmalarına hemen başlanmaktadır.